

- възможност за използване на няколко рейтингови модела за всеки длъжник;
- база данни с възможност за поддържане на стари и нови критерии и рейтинги;
- т.нар. експертна система с конфигуративни критерии, адаптируема към моделите база данни, възможност за употреба на точни (sharp) и неясни (fuzzy) критерии и правила, обяснителна система за критериите и резултатите;
- връзка между вероятността от фалит/просрочие (PD) и рейтинговите степени;
- помощна програма при доразвиването на моделите от типа "Wizard";
- администриране чрез система от потребителски права.

Според Базел II рейтингови системи ще се използват при стандартизирания подход и при IRB подхода за оценка на кредитния риск. В първия случай рейтинговането се прави от рейтингова агенция, а във втория - от самата банка. Рейтинговата система трябва да има от 6 до 9 степени плюс 2 за фалит/просрочие (default) и независим контрол върху кредитния риск чрез настройка на вътрешнорейтингови модели.

Рейтинговият модел се състои от въпроси, критерии, групи и правила. Рейтинговите модели трябва да съдържат дискриминантна функция, статистически значения на променливи и резултати, правила и критерии за изключение и проектиране на вероятностите за фалит (PD). Рейтингови фактори могат да бъдат капиталова структура, очаквани парични потоци, качество на приходите, отраслов риск, държавен риск, финансова гъвкавост, ликвидност и др.

Моделите, използвани в рейтинговата система, обикновено се основават на историческа информация. Трябва да има и възможност за доразвиване и приспособяване на модела, като същевременно се запазва неговият оригинал. В противен случай има огромен риск в близко бъдеще при сегашното бързо развитие на технологиите този модел да остарее и да се наложи цялостната му подмяна, което е скъпоструващо. При рейтинговането трябва да се отчетат факторите в отделната страна, икономическата среда, групата, към която принадлежи клиентът. Прави се също анализ на финансовия отчет и на финансовите съотношения, оценява се системата за ранно предупреждение (ако има такава).

В заключение ще отбележа изключителното значение, което имат статистическите методи за оценка и прогнозиране на риска. Необходимо е да се подчертае също, че в процеса на приемане и внедряване на стандарта Базел II в България на банките все по-често ще се налага да използват статистическа информация, за да оптимизират кредитните си портфейли и за да работят с клиенти с нисък кредитен риск.

Приета за печат на 29.06.2005 г.